

Самур

№ 5 (288) 2015-йисан 23-май

1992-йисан январдилай акъатзава

Цийивилер

www.samurpress.net

Кылый-кылди гъазур я

Чи республика алай 5-йисан 12-иондилай 28-иондади Бакуда кыле фена Кланзайвадагъай Европадин Кыгъунариз гъазур я. Кыльурахтунда ина 50 гектардин чакъай 6 гъавадин стадион эцинава. Адан кылайсанвал 62 метр я. 7800 кас кылай Гейдар Алиеван Тваруничых галай Спортидин Имаратин ақыяжунар патал гъазур я. Ина дзододай, самбодай ва кылайтарахтунай гъульжетунар кылы фида. Санал къачурла, спортидин 20 хилий гъульжетунар тухуда. Абурукай 16 Олимпиядин программадиз талукубай я. Бакуда 50 улукедин 6 агъзур жегиылди 239 медалай патал гъульжетарда.

Европадин Кыгъунариз авсиятда эцинавай «Атлетик хүрье» кылый-кылди гъазур я. 13 чехи драматикай ибарат тир, вири жузыредин кылайвилер арадал гъанвай ина 7878 атлетидай яшамишиз жеда. «Атлетик хүрье» ял ягъун патал 7 меркез кардик кутунва.

Кыгъунариз кыспепатан улуквейрин 800, чи улукедин 630 журналистди гөгөнчидиз малуматар гуда. Мирекатдин вахтунда ина чакадин ва кыспепатан 18 агъзур гъульжетулуйри кылахда. Са гафуналди, «Баку-2015» сад лагай Европадин Кыгъунар тарихда амукьдайди жеда.

Щай къуна кана

Алай 5-йисан 19-майдиз Бакуда Бинекъеди райондин Азадлык проспектин 200/36 адресса авай 16 мертебадин кылал щай къуна кана. Щай туъхурун патал анизды кыльурахтунда са вертолет ва шуд щай туъхурудай машини рактурна. Эхирин щун вилик пад къяз хъана. Ингье и кар себеб яз 16 инсанды вичин дүньяны дегишарна, 54 инсандын залан хирер хъана.

И вакъиадих авсиятда Азербайжан Республикадин Президент Ильгам Алиева талуку серенжемдиз къул чыгуна. Серенжемдин кылайды, Республикандин Кылин Прокуратурады, Кыспепатан Кратин Министерстводи ва ихтиян крат патал тайинарнавай министерстводи щай къунин себебар чирна тахсиркарриз жаза гана кланзана. Зарар ххунтай кысариз гъукуматдин патай пулунин тақъатралди күмек гуда.

Кардик кутуна

Алай 5-йисан 13-майдиз Бакуда Европадин Кыгъунар Паркы ва Велопарк ачухарна. Мирекатда Азербайжан Республикадин Президент Ильгам Алиева, Европадин Кыгъунар Тешкылатдин Комитеттдин седри Мегърибан

Алиевади ва абурун руш Арзу Алиевади иштиракна. Европадин Кыгъунар Паркди 18 гектардин чакъазы. Ина спортидин 4 хилий ақыяжунар кылы фида. Комплексда сирнавдин патал кыле гъавадин эцинава. Ина тамашаляр патал шумуд трибуна түбкүнрава.

Цийий Велопаркны дүнъядын стандартардин кылайды я. 30 гектардин чилерлар арадал гъанвай ина гъульжетунар патал 4 велосипеддин маршрут, гъакын дагъдин велосипеддин рекъер арадал гъанва. Велопаркда кыле гъавадин оффисдин дармат эцинава, инизд къевзайбуруз күлгүлүгү авун патал кылай чакъар түбкүнрава..

СТАЛ СУЛЕЙМАНАЗ ГҮМБЕТ ХКАЖНА

18-майдиз Дагъустандин Дербент шеъгерин гъавада авай. Инсанар цыкверин күнччар газ, луѓуз-хуърэз С.Сулейманан тыва-хуързий галай Гукуматдин Лезги Драмтеатрдин дарамат галайнихъ физвай. Адан вилик чи халкъдин зурба шаир Стал Сулейманан гъумбет ачухарниз талуқъарнавай шад миракат кылай физвай.

Гъар 5-йисан 18-майдиз Дагъустандин Стал Сулейманан поэзиядиин гъавада кыле тухун алдегиз элкъенен. Чара-чара шеъерра, районра, хуърьера халкъди чехи шаирдиз икрамда, адан шириар хуралдай келла. Ци шаир дидесиз хъайи юкъуз адан гъумбет ачухарун вири лезгийр рикай хъана.

Дербент шеъердин округдин кылы Имам Яралимин Дагъустандын сифтиде «халкъдин шаир» гъульжетдин тыва-хуързий лайихлу хъайи Стал Сулеймана Дагъустандин эдебиятга кыльгъай чехи ролдикай рапахана. Ам четин кысметдин инсан хъайиди, девирдин зидвилериниз, а чылдыктын кылай кылай кылай.

Са береда советтин улукведилай шаир яна эхирни вад 5-йисуз Дербентта яшамиши хъайи шаирди вичин сейли эсерар и шеъерда тутыкъурайди рикъел хъана. «Дербентдин 2000-йисан юбилейдиз гъазурвилер кылы физвай вахтунда Стал Сулейманан ина гъумбет хъажун душишдин кар туш», — лагъай И.Яралиси гъумбетдин скулпитор, Дагъустандин халкъдин художник Гъебат Гъебатоваз ва архитектор Сергей Агудаеваз разивал къалуна.

Мирекатдал Дербент шеъердин контрольно-счетный палатадин седри Маил Ибрахимлилов, Дагъустандин менидженментдин назирдин заместитель Мурад Гъажиев, РДДин Халкъдин Межлисидин седридин заместитель Сейфуллағыз Искакъов, Кхырагын Къваталдин Дербентдин отделдин кылы Кичигбек

Мусаев, Стал Сулейманан райондин кылы Нариман Абдулмуталибов, шаирдин хутул Лиция Стальская ва масабурни рапахана. Гъумбетдин ярулент атаны, адан къавачерик цыквер

эцигайдалай кулухъ театрдин колективди гъазурнавай гъаварин концерт кылы фена.

Айнур БАЙБУЛАТОВА

ЧАКАЙ КХЬЕНАЙ...

Къвале лезгияр умун къилихрин инсанар я.
Абур мугъмандин гъурмет ишидай, чехи рикъл авай, дүстүрлил газаф вафалубур я. Ахлакындин жигъетдай михы, къузызбурун гъурмет хүбдай, недай затарал юкъван дережеда рикъл алай, акъуллу, къвализ душман атайдани мугъмандин гъурмет авунин къайдаяр эхирдал къван хъбдай ксар я.

P.Бутков,
XIX виишийисан тарихчи.

Вацхухъ галаз
гъульжетар къурди
вацалай гужлу
хъана къанда.

**Лезги халкъдин
мисал**

Цийивилер

www.samurpress.net

Къахни Шамахи хъяна

«Халъдин яратмиш унрин меркезар» программадив къдайвал, Къах шегъєр 2015-йисан «Азербайджандин милли цүн къвалин меркез», Шамахи шегъєр «Азербайджандин эдебиятдин меркез» яз малумарнава. Гы и кар себеб из и йикъара Къаха шегъерда геъгъенши мірекатар кылле фена. Ина цүн къвалин чешнәр къалурду выставка тешкилна, къахвири гыхътин хъурекарни шириналхура чразвата къалурна. Ахпа туризмдин карханайра туристриз гыкъл къулугъзватла чирна.

Медениятдин къвале тухтай мярекатдал лагъжал, алай үйсуз Къахда милли цүн къвалин авсигта фестивалар, конфрансар, элкъвер столар, конкурсыар, выставкаар тешкилда. И тедбирри района туризм вилик тухуз къумек гуда.

Исмаиллыдин эцигунар

Йис-сан-дивай вилик физый Исмаиллы районда эцигунирин къвадар къвердавай пара жезва. Исятда Диляллы хъуре 8 гектардин чилепар велосипедин завод эцигзава. Ина жуьреба-жуьре велосипедар гъасилда. Гүйчай вапцун кылел эцигзай цин электрикдин станцияди райондин агълайриян чехи паяр таъминарда.

Алай үйсуз Лагъиж хъуре «Ижмадин базар», шегъердин Низами Генжевидин тъварунъх галай къучеда мутъманхана эцигзига кардик кутада. Идалай гъеъри са шумуд идара патал юйи дараматарни эцигзава.

Райондин Къараколлуку, Курдманши, Диляллы, Сумагаллы, Къурбанғенди, Къубахелили, Талыстан, Топчи хъурера парникар эцигзава. Гила районда абурун къвалар 41-дев агакънава. Виликай къвейзай ийсара Къубахелили хъуре «Агропарк», Никитинан тъварунъх галай майшатда «Агар шегъер», Тиржан хъуре виртгедин къвалар гъасилдад кархана эцигзига.

Азербайджан Чалал канал

И йикъара чи улькведа хъайи Ирандин Радиодинни Телевиденидин Тешкилдатдин седридин къецептаптан гунуприз рөгъбервал гузвой къумекчи Мегъамед Ахгериди лагъжал, алай үйсан 24-майдиз Иранда азербайджан Чалал ара датланы къалахдай телеканал кардик кутада. Каналдик гыл къье улькведа менфят къачуз жеда. И кар патал Азербайджандин сад лагъай «Azerspace-1» телекоммуникациядин пейк бакардиз къведа. М.Ахгериди и месэладиҳи авсигтада республикадин талукъ министерстводин жавабдар ксарих галаз сүбъеттар авуна.

Алимдин са югъ авамдин вири умъурдилай баъя я.

Лезги халкъдин мисал

ИЛИМДИН ЭКУ ГЪЕД

Дагъустан твэр-ван авай, бажаргълу дицеңгъеллярдада сейли я. Абурун арада Унейзат Азизан руш Мейлановади маҳсүе чка къазва. И зурба алим сатьз аямъта, и йикъара адан умъурдин 90 үйсуз таман жедай. 2001-йисан 29-июндиз 76-йиса аваз ретгъметлиз фейл филологиядин илимдин доктор, профессор, Дагъустандын илимдин мөркездин къилин къулугъчи, Россиянин ва Дагъустандын илимдин лайхуу дайылай, А.С.Чикобавадин тъварунъх галай Международный премиянин лауреат Унейзат Мейланова чи илимдин эку гъед тир. Гуржийрин алим, академик А.С.Чикобавадин У.А.Мейланова Дагъустандын илимдин дамаха ва адан хайи руша лагъяни.

У.А.Мейланова 1925-йисан 1-майдиз гилан Сталь Сулейманан райондин Къасумхууре савадуу хизанды дидесид хъана. Мейлановин сихил чехиди я. Адан алимар, дуктуурап, муаллимар, эцигунрин усттарар ва масабар абыктын. Унейзатан буба Абулазис Мейлановади вад хидик виридалайни гъвечици тир. Ада сифте реальный уничишид къелнай, ашиг финаансирекый Ленинградда чирвилер къачунай. Унейзатан диде Сейранханум умун къалихирин, арифдар дицеңгъели тир. Ада гыл эзги мисалар, мискалар, хектар, маҳар чидай. Унейзатада чаларин ахтармашун вичиз пеше изз къунин карда дидендин и алакунри ролъ къүгъуванан жеда. Мейлановин хизанды къуд алъ хъана – къве рушни, къве гада. Унейзат абурукай чехиди тир.

Унейзатан къве юис хъайила, абурун хизан Магъачъкалалы къуя хъана. Ина 1-нурмадин мектеб тафаваттуллелид къел-къынтарай Унейзатаз Москвадын фена МГУ-да къелиз къланзай. Адан и мурад къылиз акъянач, вучиз лагъяни Ватандан Чехи къел-къынин авашир чаларин ахтармашидай отদелиз рөгъбервал гун теклифна. У.А.Мейланова и къалахдиг къел-къынин авашир чаларин гафарганар түкъбуруннандаи эгечиная. Ада сифте изз «Будух Чаланнин урус Чалан словарь» түкъбурунна, 1984-йисуз Москвада чандай акъядна. Исятда са береда и чехи алимди къиль кутур къел-къынин авашир чаларин гафарганар түкъбурунна къүтъязвай. Абурукай түкъбуруннандаи къел-къынин гостинница къалалык акъянач чилер хъайи акасеркиз къулугъязвай. Вичин 18 юис хъанын рушас къельванили «Кавказ хъайнай медаль гандай.

Институтда къелдай ийсара Сталинан тъварунъх галай стипендиядиз лайхулу хъайи У.А.Мейлановади анат 1945-йисуз күтъянына. Вичин мурад Москвадын фена аспирантурасында эгечин тир. Ингъе адавай и кар гы үйсуз къылиз акъядыз хъанча. Азз гъечи тирилай хизанды дицеңгъелидин везифаар къиле тухвана къланзай. Гъавийл ам Магъачъкалалда СССР-дин Илимдин Академиядиг Дагъустандын филиалдин Тарихдин, Чаларин ва Литературадын Институтда къалахада акъвазана. Аспирантурада къелун патал ам 1949-йисуз Москвадын фена. Лезги чаларин падежкрай къэй диссертация СССР-дин Чаларин Илимдин Институтда 1952-йисуз Дагъустандын рушарыкай сад лагъанди из, агалкъунарлди хъенва. Дагъустандын Тарихдин, Чаларин ва Литературадын Институтда къалахада акъвазада аз М.М.Гъажиева, Ш.И.Миканлова, Г.Б.Муркелинскид, Т.Шалбузована мааса алими гыл къумекчи гана.

М.М.Гъажиева лагъайтла, жетгил алим У.А.Мейлановади лезги нутгъяртар ахтармашун, абурун винел къалахадын чарасуу тирди малумарна, гъавийл Унейзат Азизовна и къалахдиг къел-къынин чехиди. Им гыз четин къалахада тир. Ам арадал гъун патал хуризмий фена материал къватын къланзай. Гыл чалып адахъ галаз бубани фидай, вучиз лагъайтла къасид рекъер-хъуль.

Лер хъандиз чидай. 1964-йисуз Унейзат Мейлановади «Лезги нутгъяртин очеркар» твэр ганвай монография Москвадин «Илим» чапханада чандай ақында. 1965-йисуз и темадай ада Гуржистандын Чаларин Илимдин Институтуда докторилен диссертация хъена. Лезги чалан диалектологидиз талукъарнавай и къалахдиз алимлар чехи къимет гана.

Нутгъяртар ахтармашуни У.А.Мейлановади умъурда къетлен чага къуна. Адан «Гүне патан нутгъяр – лезги литературадын чалан бине» (1970), «Лезги чалан къузунрин нутгъяр» (1996) ктабар, къяннан цүлдүлдүн виниз макалалары чи чалан илимдин советдиз элкъьеван.

Ам саи улькведе вай, гъякъи маса ульк-вейранда машиштэр хъана. Алии нутгъяртар ва чалан тарих ахтармашзаяй Москвадин илимдин советдиз узъвивили къабулана.

Илимдин рекъе вафалудаказ, галатун тийижиз, вичин чан эцигна къалахадай У.А.Мейлановади чехи къулугъчар теклифий: медениятдин министрал, ДГУ-да Дагъустандын Чаларин ва умуми чаларин илимдин кафедрадин заведишшар. «Дагъустандын дицеңгъели» журналдин жабадар редакторвал. Амма адан илимдин къил-къын, гъавийл санзини телефон, вичин къвалалар давамарнай. Ягъаны эхиримки къве везифа вичин къылин къвалал гадар тавуна са шумуд үйсуз къиле тухванай.

1968-йисуз Чаланнин Литературадын Институтдин директор Г.Г.Гамзатова У.А.Мейлановади цийиз ачхуарнавай къел-къынин авашир чаларин ахтармашидай отделиз рөгъбервал гун теклифна. У.А.Мейланова и къалахдиг къел-къынин авашир чаларин гафарганар түкъбуруннандаи эгечиная. Ада сифте изз «Будух Чаланнин урус Чалан словарь» түкъбурунна, 1984-йисуз Москвада чандай акъядна. Исятда са береда и чехи алимди къиль кутур къел-къынин авашир чаларин гафарганар түкъбурунна къүтъязвай. Абурукай түкъбуруннандаи къел-къынин гостинница къалалык акъянач чилер хъайи акасеркиз къулугъязвай. Вичин 18 юис хъанын рушас къельванили «Кавказ хъайнай медаль гандай.

Басма авунвай вири гафарганар Макс Планкан Тъварунъх галай Эволюциядин Антропологиядин Институтдин (Германия, Лейпциг) спонсорилелди акъуднай-вайбур.

У.А.Мейлановади зурба общественный къалахади тухузай. Гыл йисара ам В.Терешкова къиле авай Советтин дицеңгълийн комитетдин, Азийдинин Африкандин салвийин комитетдин узъви, «Дагъви дицеңгъели» журналдин редактор, телевиденин «Дагъви дицеңгъели» журналдин общественный редактор, Дагъустандын ислямчыл түбүнин комитетдин член, «Знание» обществодин Дагъустандын филиалдин къиль тир.

Ялавлай оратор тир ам, са чарни гвачиз телевиденийд, радиод, республикада тухузай мярекатрал ақыл рахадай хъи, яб гузайбүр гъейран жедай.

Унейзат Азизовнади галаз зурба общественный къалахади тухузай. Гыл йисара ам В.Терешкова къиле авай Советтин дицеңгълийн комитетдин, Азийдинин Африкандин салвийин комитетдин узъви, «Дагъви дицеңгъели» журналдин редактор, телевиденин «Дагъви дицеңгъели» журналдин общественный редактор, Дагъустандын ислямчыл түбүнин комитетдин член, «Знание» обществодин Дагъустандын филиалдин къиль тир.

Ялавлай оратор тир ам, са чарни гвачиз телевиденийд, радиод, республикада тухузай мярекатрал ақыл рахадай хъи, яб гузайбүр гъейран жедай.

Унейзат Азизовнади галаз зурба общественный къалахади тухузай. Гыл йисара ам В.Терешкова къиле авай Советтин дицеңгълийн комитетдин, Азийдинин Африкандин салвийин комитетдин узъви, «Дагъви дицеңгъели» журналдин редактор, телевиденин «Дагъви дицеңгъели» журналдин общественный редактор, Дагъустандын ислямчыл түбүнин комитетдин член, «Знание» обществодин Дагъустандын филиалдин къиль тир.

Дагъустандын и зурба алимдих гележдээ къиль акъуддай эку мурадар азим авай. Гыйайф хъи, инсафасы ажалид азад и эку мурадар къылиз акъуддай мажал ганаач. Къафкъаздин, гъякъи советтин улькедин зурба алим тир Унейзат Мейлановади илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. Унейзат Азизовна Кыблеплатан Дагъустандын ве Кефферплатан Азербайджандын хейлан дагълух районна илимдин сияյтара хъана. Гыл хуризма адахъ галаз жувни хъунал за дамахаза.

Дагъустандын и зурба алимдих гележдээ къиль акъуддай эку мурадар азим авай. Гыйайф хъи, инсафасы ажалид азад и эку мурадар къылиз акъуддай мажал ганаач.

Къафкъаздин, гъякъи советтин улькедин зурба алим тир Унейзат Мейлановади илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. Унейзат Азизовна Кыблеплатан Дагъустандын ве Кефферплатан Азербайджандын хейлан дагълух районна илимдин сияйтара хъана. Гыл хуризма адахъ галаз жувни хъунал за дамахаза.

Дагъустандын и зурба алимдих гележдээ къиль акъуддай эку мурадар азим авай. Гыйайф хъи, инсафасы ажалид азад и эку мурадар къылиз акъуддай мажал ганаач. Къафкъаздин, гъякъи советтин улькедин зурба алим тир Унейзат Мейлановади илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. Унейзат Азизовна Кыблеплатан Дагъустандын ве Кефферплатан Азербайджандын хейлан дагълух районна илимдин сияйтара хъана. Гыл хуризма адахъ галаз жувни хъунал за дамахаза.

Дагъустандын и зурба алимдих гележдээ къиль акъуддай эку мурадар азим авай. Гыйайф хъи, инсафасы ажалид азад и эку мурадар къылиз акъуддай мажал ганаач.

Къафкъаздин, гъякъи советтин улькедин зурба алим тир Унейзат Мейлановади илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. Унейзат Азизовна Кыблеплатан Дагъустандын ве Кефферплатан Азербайджандын хейлан дагълух районна илимдин сияйтара хъана. Гыл хуризма адахъ галаз жувни хъунал за дамахаза.

Дагъустандын и зурба алимдих гележдээ къиль акъуддай эку мурадар азим авай. Гыйайф хъи, инсафасы ажалид азад и эку мурадар къылиз акъуддай мажал ганаач.

Къафкъаздин, гъякъи советтин улькедин зурба алим тир УNEYZAT MELANOVADY ILLIM DIN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гыч са жүрденини артух гаф-чал жаңын къызынан. УNEYZAT MELANOVADY ILLIMDİN KALARIHIN GRAMMATIKADIN AKHTARMIŞ ŞÜAHİLLİ İLIMDİN DİKTÖRÜ.

Фаид Гъянниева, РАН-дин Дагъустандын илимдин къалахадиг баянтар гун къисмет хъана. Малум тирвал абур пешекарвилли ачылтайди вине дереҗада аваз, фикирлер ачхудаказ, гы

АРМЯНЕ ОБИДЕЛИСЬ НА ЛЕЗГИН

Не прекращаются армянские попытки вбить клин между азербайджанцами и лезгинами. Однако армянам не удается, несмотря на все их попытки, да и не удается никогда (об этом позже) перетянуть лезгин на свою сторону.

В очередной раз армяне разочаровались в лезгинах в период 100-летней годовщины вымышленного «геноцида армия». Об этом поведал материал «О друзьях и... заблуждающихся друзьях», который вышел на армянском сайте «Восканапат». Автор пишет, что в эти дни «выступили и выразили с нами свою солидарность многие наши друзья во всем мире - от России до Соединенных Штатов, от Австралии до Аргентины.

С нами были наши товарищи по испытаниям - греки, ассирийцы и езиды. С нами были наши арабские и иранские друзья и соседи. О своей поддержке объявили лидеры Талишского национального движения. Были слова понимания и поддержки от некоторых представителей турецкого и курдского народов. И только лезгины не проронили ни единого слова».

В статье критикуется лезгинский востоковед Руслан Гурбанов, который в эфире российского канала ТВЦ, как отмечает армянский сайт, «яростно» отрицал придуманный «геноцид армян».

Но не только Руслан Гурбанов, но и все остальные лезгины не по душе армянам. Армяне призывают часть лезгин неноситься «с автоматами по сирийским и иракским горам и пустыням», а другую часть - гибнуть «на границах с Арцахом». Еще одна часть лезгин, по мнению автора статьи, «занимается внутренними разборками и многолетней пустопорожней болтовней в Дербенте и Москве, включающей в себя, в том числе, и написание антиармянских и псевдо-научных опусов о великой Кавказской Албании и стинувших в песках времени доблестных лезгинских полководцах древности, или, как Гурбанов, яростно призывает «геноцид армян»,- возмущается автор в «Восканапате».

Автор призывает лезгин не распылять национальную активность «на что угодно, кроме действительно национально-освободительной борьбы». «Доброжелатель» из Еревана конкретно призывает лезгин «заняться, наконец, своими национальными делами или оставаться вместе с исламскими фанатиками и азербайджанскими колонизаторами».

Как говорится, «собака лает, кара-ван идет», и книгу лезгинского писателя Музаффара Меликмамедова «Кровавое ущелье» обсудили азербайджанцы со шведскими политиками. Представители Конгресса азербайджанцев Швеции по случаю марковского геноцида 1918 года провели официальные встречи с представителями крупных политических партий Швеции и шведскими парламентариями. В ходе проведенных встреч были представлены материалы, книги (в том числе и «Кровавое ущелье» Музаффара Меликмамедова) и документы о том, что 97 лет назад армянами было уничтожено мирное население азербайджанских городов и сел.

О чем же говорится в книге «Кровавое ущелье» лезгинского журналиста, поэта, писателя, публициста и исследователя-историка Музаффара Меликмамедова? Как отметил сам автор: «Кровавое ущелье» - итог моей 26-летней работы в архивах Азербайджана, России и Дагестана и бесед со свидетелями кровавых событий 1918 года. В марте-мае 1918 года армянские вооруженные формирования четырежды совершили кровавые рейды для уничтожения мирного населения в северных регионах страны. Первый рейд провел Давид Геловани, потом массовое уничтожение совершил отряд Мурадяна. Позже этнические чистки проводил отряд Георгия Стуруа. И, наконец, полномасштабная кровавая бойню учинили отряды генерала Амазаспса».

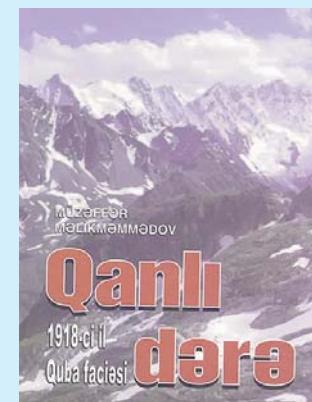
Говоря о целях, преследуемых тогда армянами, Музаффар Меликмамедов отметил: «В Хачмазе было несколько армянонаселенных сел, на основе которых армяне хотели расширить свой ареал расселения и добиться для себя автономии в составе Азербайджана. Да, армяне хотели создать свое автономное образование и на севере Азербайджана, в приграничных с Россией районах. Но самоутверженность местного населения не позволила тогда осуществиться этим коварным планам. В итоге развязалась война, в которой погибло более 16 000 человек из числа местного населения, было уничтожено около 5 000 армянских солдат. Местное население вступило в бой с хорошо вооруженными и обученными регулярными войсками армян, вернувшимися с фронтов Первой Мировой войны».

Автор «Кровавого ущелья» также отмечает, что вылазки армянских бандформирований не прекращались и после установления в 1920 году советской власти в Азербайджане. В течение десяти лет, в 1918-1928 гг. армянские группировки продолжали совершать набеги на мирное население и осуществляли этнические чистки с целью создать армянскую автономию в северном регионе страны.

Музаффар муаллим высказался и о роли Степана Шаумяна в уничтожении мирного населения. По его словам, «Шаумян учил погромы и этнические чистки не только Баку, но и в различных районах Азербайджана. 4 июля 1918 года по приказу Шаумяна в Губинский уезд была введена десятитысячная, хорошо укомплектованная армия. Она в течение двух недель пыталась пробиться в лезгинские села и уничтожить там еще одну расправу. Отряды

самообороны из жителей лезгинских сел, возглавляемые местными предводителями Хатам ага Чакарви, Мохубали Эфенди, Алибеком Зизикским отбили атаки десятитысячной армии и предотвратили еще одну массовую резню. Последняя армия, не достигнув своих целей, отступила в Баку, уничтожая по пути населенные пункты».

Всего, по информации Музаффара Меликмамедова, в 1918 году было истреблены жители 162 населенных пунктов на севере Азербайджана, при этом 27 деревень вообще исчезли с лица Земли. Автор говорит, что армяне пытались путем этнических чисток подготовить площадку для создания своих автономий в нескольких регионах страны. «Такие намерения имелись в Шамахинском, Гянджеинском, Гядабекском районе, в Карабахе, а так же в Зангезуре и на территории Турции. В книге я привел архивные данные и переписки тех лет, подтверждающие целенаправленность этнических чисток с целью создания автономных образований на территориях, населенных мусульманскими

народами. Степан Шаумян и другие готовили площадки для создания своих автономных образований на территории Азербайджана. Отмечто, что армянские организации, в частности, - члены партии «Дашнакцутюн», во время Первой Мировой войны отказывались выполнять приказы российского командования, и вместо того чтобы отбывать на фронт, оставались в Азербайджане, где и творили всякие бесчинства. То есть лидеры армянских националистов воспользовались творившимся хаосом в период Мировой войны и осуществляли под шумок свои планы по созданию «великой Армении», - сказал Музаффар Меликмамедов.

«Книга «Кровавое ущелье» написана мною - лезгиною, и она доказывает, что армянские националисты враги не только азербайджанских тюрк, но и лезгин и других народов страны. После выхода моей книги был установлен памятник жертвам геноцида 1918 года в Гусаре. Считаю важным установить в местах массового захоронения, и там, где было уничтожено мирное население, памятники, чтобы местное население знало и помнило об этих событиях. Хорошо бы построить мемориал в нашем родовом селении Дигях, расположенному между Гусаром и Губой. Именно здесь лезгины в ущелье, прозванным затем «кровавым», дали по зубам армянским бандитам Амазаспа, которые были вынуждены повернуть обратно», - резюмирует Музаффар Меликмамедов.

Л.МУСТАФАЕВ,
газета «Новое время»,
21 мая 2015 года.

Səadət kamalla yetişir başa,
Xalqa hörmət elə, ədəbələ yaşa.

Nizami Gəncəvi

Yeniliklər

www.samurpress.net

Gəncədə Heydər Əliyevin canlı portreti yaradıldı

Dünya və Azərbaycan rekordunu təzəşşyan Ganca gənclərinin yaratdıqları canlı portret və imza "Ginnesin rekordlar kitabı"na salınması üçün qeydə alınıb. 10 min gəncəli gənc Heydər Əliyevin canlı portretini və imzasını yaradıb.

Heydər Əliyevin anadan olmasının 92-ci ildönümünda həsr olunmuş təntənlər tədbirdə çıxış edən Ganca şəhər İcra Həkimiyətinin başçısı Elmar Vəliyev əlamətdar hadisə münasibətilə gəncəliləri təbrik edərək bildirib ki, gəncəli gənclər bu gün rekorduna imza atırlar.

Rekord yaxın günlərdə rəsmi olaraq "Ginnesin rekordlar kitabı"na daxil ediləcək və sertifikat təqdim olunacaq.

Dostlar kiçik qəsəbə yaratdılar

Məqəpolislərin səs-küyündən, his-pasindən beşən dörd dəst şəhərdən mümkün qədər uzaqlaşaraq kiçik qəsəbə yaradıb. 4 evdən ibarət bu xudmani qəsəbə ABŞ-in Texas ştatında, Ostin şəhərinin yaxınlığındadır.

Llano çayıñın sahilindəki qəsəbədəki evlərin yaşayış sahisi 112-115 kvadratmetrdir.

Qəsəbənin ideya müəllifi Fred və Codi Zippelardır. Onlar şəhərdən kənarda, təbiət qoyununda, təmiz havada yaşamaq fikrinə düşəndən sonra Fred 3 dostunu da bu işə cəlb edə bilib.

“Bu ailələrin başçıları 20 illik dostlarımızdır. Onlarla birləşib burada, Llano çayıñın sahilində qəsəbə saldıq. Ostimdən uzaqda, təbiət qoyununda yaşayırıq. Şəhərin səs-küyündən sonra sanki yenidən doğulmuşuq”, - Fred Zipp deyib.

**Zoraklıq qurbanları üçün
sığınacaqlar tikiləcək**

Azərbaycanda məisət zoraklığına məruz qalan insanlar üçün dövlət tərəfindən sığınacaqların yaradılması nəzərdə tutulur. Bu məsələ Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin Məisət Zoraklığına qarşı Mübarizə üzrə Milli Fəaliyyət Planının layihəsində özəksinli tapıb. İndiyədək Azərbaycanda məisət zəminində törədilən zoraklıq hallarının qurbanı olmuş şəxslər üçün yalnız QHT-lər tərəfindən sığınacaq mərkəzləri yaradılıb. Dövlət tərəfindən belə sığınacaqların yaradılması məsələsi ilk dəfə sənədə daxil edilib.

Bəş ili şəhərə edəcək layihə Nazirlər Kabinetində müzakirə edilir. Onun bu ilin sonuna kimi təsdiqlənəcəyi gözlənilir. Yeni sənəd ölkədə məisət zoraklıqlı hallarının azalmasına, psixoloji yardımının səmərəliliyinə yönəlib. Sənəddəki bəndlər ilk növbədə uşaqlara və qadınlara ünvanlanır.

“LƏZGİCƏ-AZƏRBAYCANCA LÜĞƏT”İN TƏQDİMATI

Tədbiri “Samur” Ləzgi Milli Mərkəzi İdarə Heyətinin sədri Şair Həsənov açıdı. O, bu təqdimatın multikulturalizm ənənələri ilə dünyada tanınan Azərbaycanda toleranlıq nümunəsi, “Ləzgicə-azərbaycanca lügət” naşrinin respublikamızın mədəniyyətindən böyük hadisə olduğunu qeyd edərək tədbiri aparmaq üçün sözü kitabın müəlliflərindən biri olan “Samur” qəzetinin baş redaktoru Sədaqət Karimovaya verdi.

S.Karimova tədbirə gələn qonaqlara, kitabın hazırlanmasına mənvi dəstək verən Samur LMM-ə, onun sədri Şair Həsənova, çapçı maddi yardım göstərən “Asnaf” şirkətinin rəhbəri Maksim Cavadova öz minnətdarlığını bildirdikdən sonra lügətin məziniyyətlərindən danışdı.

Digar müəllif, “Samur” qəzeti redaktorunun müavini Müzəffər Məlikməmmədov ləzgi dilində lügətlərin hazırlanması tarixindən səhbat açı və oxuculara təqdim olunan nəşrin özüllüklerindən səhbat açdı.

Azərbaycan Respublikası millətlərərək multikulturalizm və dini məsələlər üzrə dövlət xidmətinin baş məsləhətçisi Müzəffər Talibli böyük zəhmətin bohrası olan “Ləzgicə-azərbaycanca lügət”in hər iki xalqın mədəniyyətinə böyük töhfə olduğunu qeyd edib, xalqlar arasında dostluğa xidmət edən belə bir kitaba görə həmkarları Sədaqət Karimovani və Müzəffər Məlik-

məmmədovu ürkədən təbrik etdi, onların bir institutun işini gördüklorunu diqqətə çatdırıldı.

Lügətin roychılarından biri, pedagoqika elmləri doktoru, Rusiya Pedagoji və Sosial Elmlər Akademiyasının akademiki Əjdər Ağayev də böyük bir institutun uzun illər ərzində orsaya gətirdiyi bir işi iki insanın gördüyüne heyran olduğunu etiraf etdi və lügət hazırlamaq kimi böyük və çox işin öhdəsindən şərəfli gəlməkdə Sədaqət Karimovaya və Müzəffər Məlikməmmədova onlara peşəkarlıqlarının, hər iki dili mükməm bilmələrinin kömək etdiyini vurguladı.

«Azərbkollektiv Təsərrüfatarası Sağlamlıq» Respublika Birliyinin sədri İlman Rzayev “Ləzgicə-azərbaycanca lügət”in uzun illər çəkilən gərgin zəhmətin bohrası olduğunu göstərərək, xalqımızın çoxdan gözəldiyi bu kitabı araya gətirdiklərinə görə müəlliflərə hamçinin lügətin capına kömək göstərmiş tamimlı iş adamı Maksim Cavadova minnətdarlığını bildirdi.

“Kirpi” jurnalının baş redaktoru Polad Qasimov “Ləzgicə-azərbaycanca lügət”in işq üzü görməsinə tərəixi adlanıraq, həmkarlarının bu kitabla özlərinə dırı ikən abidə qoymalarını söyleydi.

Yazıcı, əməkdar jurnalist Flora Xəlilzadə kitabı görüb heyran olduğunu qeyd edib, onun müəlliflərinə dövlət mükafatının veril-

məli olduğunu diliñən götirdi.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Folklor İnstitutunun direktor müavini Əli Samilov zala daxil olanda onun dolu olduğunu, ayaqında duranların da olduğunu görüb sevindiyi, bunun lügətə böyük ehtiyacın və ehtiramın göstəricisi olduğunu qeyd edərək, əslinde belə lügətin 150 il avval çap olunmuş olduğunu, həmkarları Sədaqət və Müzəffər Məlikməmmədova minnətdarlıq edərək, onlara yeni yaradıcılıq uğurları arzuladı.

“Azərbaycan” naşriyyatının iqtisadiyyat şöbəsinin rəisi Afik Vəlimətov “Ləzgicə-azərbaycanca lügət”in çapdan çıxmasının lüzgi və Azərbaycan dilçiliyində böyük hadisə olduğunu qeyd edərək, galəcəkda “Azərbaycanca-ləzgicə lügət” də işq üzü görməsinin məqsədəyinə uğurlu olduğunu diqqətə çatdırıldı.

Kitabla əlaqədar çıxış edərək təssərfatlarını bölüşənlər arasında akademik, Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasının mübər üzvü, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru Kamil Ayazadə, BDU-nun professoru, fizika elmləri doktoru Sərhəddin Abdullayev, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ehtiyatda olan general-leytenantı Yaşar Aydmırov, “Texnomost” şirkətinin direktoru Natiq Əliyev, Azərbaycan Dövlət Texniki Universitetinin dosenti Hətəm Şahmurodov, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ehtiyatda olan polkovniki Şair Ramaldanov, tanınmış ziyanlı, el ağsaqqalı Rauf Məmmədzadə, ta-nünnis həkim Səfərbəy Səfərbəyov, Respublika Nobel İnförmatiya Mərkəzinin rəhbəri Baybala Əlsgərov, “Söz” jurnalının redaktoru Sevda Əlibəyli, Azərbaycanın Əməkdar hakimi Asım Uluxanov, “Samur” qəzetinin təsəssübü Oruc Orucov, Azərbaycanın Albani Üdin icmasının sədri Robert Məbili, tarixçi Dilbar Ağayeva, “Alam” jurnalının redaktoru Kamran Qurbanlıyev, gənc iqtisadçı Gülnara Qaraxanova, taliş icmasının nümayəndəsi İrədə Məlikzadə və başçaları var idi. Onlar müəllifləri yeni nəşri münasibatlı təbrik edib yeni uğurlar arzuladılar.

Əbuləfət MƏDƏTOĞLU,

“Ədalət” qəzeti, 13 may

2015-ci il

Mayın 6-da Bakının Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində “Azərbaycan” nəşriyyatı tərəfindən çap olunmuş “Ləzgicə-azərbaycanca lügət” kitabının təqdimati keçirilmişdir. 70 min lügət vahidindən ibarət, 800 səhifəlik bu nəşrin geniş ictimaiyyət nümayəndələrinə çatdırılması mərasimində bayram əhval-ruhiyyəsi hökm sürmüştür.

(İxtisarla çap olunur)

MINNƏTDARLIQ MƏKTUBLARI

"Samur" qəzeti redaksiyasının əməkdaşları tərəfindən tərtib edilmiş "Ləzgicə-azərbaycanca lügət" in çapdan çıxmış oxucular tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanmışdır. Bununla əlaqadər redaksiyamızda çoxlu məktub daxil olmuşdur. Qubadan Nazim Əliyev, Sadıq Hüseynov, Xaçmazdan Məmməd Qədirov, Əli Həsənov, Nadir Cəfərov, İsmayıllıdan Sumagallı kənd məktəbinin mülliimi Arzu Mirzəyeva, Dağıstanın Dərbənd şəhərindən Məhəmməd Əlibayov, Xanbiçə Məhəmmədəvə, Qusardan İrada Məmmədəvə, həmçinin Rusiyadan Moskva, Yaroslavl, Krasnoyarsk şəhərlərindən və Türkiyədən onlara oxucularımız redaksiyaya töbrik məktubları göndərmişlər. Onların hamisə minnətdarlığımızı bildiririk. Aşağıda Türkiyədən aldığımız bir məktubu dərc edirik.

Bakıda "Ləzgicə-azərbaycanca lügət" in işi görəsi xəbərini bizi - Türkiyədəki ləzgilər qürur və heyranlıqla, sevinc və hayecanla qarşılıqla. Əminlik ki, doğma xalqa xidmətin bariz nümunəsi olan ortaqlığından yaranan ləzgi və türk xalqlarını bir-birinə daha da yaxınlaşdıracaq, onların arasındakı dostluq və qardaşlıq əlaqlarını möhkəmləndirəcək. Bu xeyrəxal işdə əməyi olanları ürkəndə töbrik edir, bu çalışmanın xalqımız üçün xeyrəli olmasına Allahdan diləyirəm. Ləzgi dilinin inkişafı kimi xeyrəxal işi öhdəsinə götürür "Samur" qəzetiin əməkdaşları, həmçinin lügətin müəllifləri Sədaqət Kərimovaya və Müzəffər Məlikməmmədovuya sevgi və saygılarını bildiririk.

Cevdet YILDIZ,
Türkiyə cümhuriyyəti, Balıkesir vilayəti,
"Dağıstan" dərnəyinin başqarı

BERQAMADA DOĞMALARIN MƏCLİSİ

Türkiyənin ayrı-ayrı bölgələrində yaşayış dağlıqlıların hər il keçirdikləri ənənəvi xeyir məclislərinin xoş sorğu dünənən müxtəlif əlkələrinə yayılıb. Yaz-yay aylarına təsadüf edən həmin məclislərdə Dağıstan əsilli türkler 150 il əvvəl vətəndən qırbaşa sərgüñ edilmiş əcdadlarını yad edir, onların xatirəsinə ehsan verirlər. Xeyir məclisləri həm doğma köyə ehtiram, hərmət rəmzi kimi həmvətənləri bir yero toplamağa kömək edir.

Bu il belə məclislərden ilkİ Izmir vilayəti Bergama qəzasının Dağıstan köyündə təşkil olundu. Ötən illərlə müqayisədə daha çox insanların iştirak etdiyi tədbirə yığışanlar üçün yemək süfrəsi açıldı. Qonaqlar köyün muxtarı Tahir Gülo və köy camaatına öz minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Bursa yazıçı və araşdırıcı Şehabətdin Özden yenice işq üzü görmüş "Dağıstan" jurnalını qonaqlara təqdim etdi. Oradakı materialların Türkiyənin

Muş, Sivas, Bursa, İzmir, Balıkesir şəhərlərində, Dağıstanda və Azərbaycanda yaşayan ləzgi, avar, lak xalqlarının nümayəndələrinə həsr olunduğu, jurnalın ildə 4 sayının işq üzü görəcəyini bildirdi.

Toplantıda Bakıda ləzgi dilində nəşr edilən "Samur" qəzetiin işq dilini yaşatmaqdə oynadığı böyük rolundan ətraflı danışıldı. Qəzeti redaktoru, yaziçi Sədaqət Kərimovanın bir sıra əsərlərinin ləzgi və azərbaycan dillərindən türk dilinə tərcümə edilərək "Ləzgiyə" adı ilə çapa hazırlanıldığı haqqında məlumat verildi.

Sonra Azərbaycandakı qohumlarını ziyarət edib gəlmis qonaq kimi mənə söz verildi. Mən "Samur" qəzeti redaksiyasında qonaqpərvərliklə qarşılanmadımdan, Sədaqət Kərimova və Müzəffər Məlikməmmədovun birgə nəşr etdikləri "Ləzgicə-azərbaycanca lügət" in işq üzü görməsindən danışdım. Həmçinin "Hacı Davud", "Qanlı dərə" kimi tarixi romanların müəllifi Müzəffər Məlikməmmədovla görüşündə səhəbət açdım. Azərbaycandakı ləzgilər salamlar çatdırıldım.

Abdulla QUBALI,
Türkiyə, İzmir

Balıkesir Dağıstanlılar dərnəyinin rəhbəri Cevdet Yıldız belə bir xeyir məclisinin Kirnə (Ortaca) köyündə də təşkil ediləcəyi barədə məlumat verdi.

Bursa Dağıstan dərnəyinin rəhbəri Yaşar Səbri Döndər və dərnəyin fəal üzvü Ramazan Kor ləzgi dilinin yaddan çıxmaması üçün gəncələr iş aparılmasının vacibliyindən danışdır.

Пытаются они тем, что поймают на рыбаке, а также выращивают рис.

Ознакомившись с их бытром, невольно задумываешься над тем, сколько труда и хитроумия нужно приложить для того, чтобы выжить в таких условиях. Сейчас озера сильно обмелели, и Болотная страна представляет собой поистине жалкое зрелище. Но еще полвека назад заросли

Болотные арабы – мусульмане, принадлежат к шиитской ветви ислама, хотя Ирак – суннитская страна. И все же их не считают полностью своими ни иракцы, ни иранцы-шииты.

Мааданы являются одним из самых малоизученных народов в мире. Многие ученые считают, что это потомки бедуинских племен, вытесненных из аравийских

нувшее во второй половине IX века в Аббасидском халифате восстание рабов, привезенных из Восточной Африки, положило конец их тайному существованию.

Восстание началось в 869 году, и через год практически весь Южный Ирак оказался в руках мятежников. Однако в 879 году власти халифата подавили

МААДАНЫ

высоченного камыша образовывали здесь настоящие живые стены.

Эти стены обрамляли узкие протоки, разминутые на которых могли лишь изящные тарады. По протокам можно было добраться до островков, на которых стояли дома, образующие деревни. Предки нынешних мааданов возили на свои боло-

та земли и высипали ее в воду, пока намыв не поднимался достаточно для того, чтобы поставить на нем легкую хижину. За долгие годы им удалось создать замкнутую цивилизацию, целиком выживавшую за счет ресурсов болот.

Изкусство плетения из камыша – традиционное ремесло болотных арабов, и в нем нет равных в мире. Из жестких стеблей здесь плетут все – стены и двери домов, заборы, циновки, подушки, полы для детей, кувшинчины, корзинчины... В то время как мужчины рыбачат или возделывают скудные рисовые поля, женщины заготавливают камыш. Этот труд считается почетным, так как от него напрямую зависит качество быта семьи. Поэтому женщины у мааданов чувствуют себя более свободными, чем на всем арабском Востоке. Они не скрывают лица полностью и имеют право голоса наравне с мужчинами, при решении важных семейных вопросов.

волнения. Спасавшиеся от наказания участники восстания искали безопасные края. Дикие болота оказались для многих из них удобным убежищем. Скрываясь среди мааданов, беглецы перенимали их обычай и образ жизни, а также приносили с собой новшества.

Так стала формироваться культура болотных арабов. Как раз тогда изначальные шумерские элементы стали размываться и теряться. Болотная страна начала приобретать свою зловещую репутацию опасного региона. Бывшие участники мятежей, а также преступники, которые со временем тоже стали скрываться на болотах, принесли с собой жестокие нравы.

Однако Озерный край никогда не был самостоятельным источником волнений. Из него не выходили армии революционеров, а местным шайкам даже удавалось собирать с мааданов кое-какие налоги. Поэтому этот народ не трогали вплоть до XX века. В 1950-1970-х годах

Болотная страна превратилась в туристический аттракцион. В поисках экзотики сюда охотно приезжают европейские путешественники и журналисты. Сами мааданы тоже постепенно включались в жизнь страны. А в поселках Озерного края появились больницы, школы и даже

Народы мира

магазины.

В 1979 году, после прихода к власти Саддама Хусейна все изменилось. Установив на территории Ирака жесткую диктaturu, он преследował всех противников своего режима. И тут снова болota стали пристанищем вольнодумцев. Людей постепенно начали переселять из болотных поселков в другие регионы Ирака. Очень тяжело было выжить привыкшим к своему уникальному быту мааданам. В 1991 году, после подавления шиитского восстания и войны в Персидском заливе, за болota взялись всерьез. Обвинили мааданов в том, что они мешают контролировать границу с опасным соседом – шиитским Ираном, и исповедуют «неправильный» ислам!

Иrrigatotors otveli voddy Tigrə və Efratə, posle chego bolota obmeleni. Etto fakticheski unichotjilo tradicionnyi uklad zhizni bolotnykh arabol. V proshlom ostalis byogatye protokov, protok i kivye steny iz kamyscha. Bolota prevaritali v melykie griznye ozera i v besplodnye ostrovki. Bol'shinsvo maadanan byli vyvuzhdeni pokinut' Ozernykh kraju. Odni pereseliyilsy v shiitskie regiony Iraka, druge pererabraliysy v Iran.

C 2003 goda vedutsy rabiys po vosstaniyeniyu unikal'nyi ekosistemy Bolotnoy strany. Odнакo, vosstaniyeniyu ee v prezhe nem vide vredli udachsta. Chetje kасasetya maadanan, to iz polumiliiona chelovek, kogda-to naseljavshix Ozerney krai, seychas c trudom vykhivayut vsego ne skolkovo tysyach.

HICRAN YOLLARINDA AĞARDI BAŞIM

Səməd Səmədov

Ömrünün 78-ci baharına qədəm qomyuş el ağsaqqalı Səməd Səmədov Qəbələ rayonunun sayılıb-seçilən insanlarındandır. 50 illik əmək fəaliyyətinin 42 ilini dövlət qulluğunda keçirmiş Səməd müəllim rayon xalq nozərəti komitəsinin sədri, Qəbələ Rayon İcraiyyə Komitəsinin sədri, rayon icra hakimiyyəti başçısının sosial-iqtisadi məsələlər üzrə müvəni kimi məsul vəzifələrdə çalışır.

Əməyi dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş S. Səmədov 2008-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medali ilə təltif olunmuşdur.

Hayati və fəaliyyəti ilə gəncələr örnək sayılan, "Samur" qızetinin yaxın dostu olan Səməd müəllim həm də poeziya vurğunudur. İxtisasca iqtisadçı olsa da, yeri goldikən qəlbiniñ duyğularını misralara köçürür. Onun ana təbistin gözəlliklərini, dostluğunu, insanları sədəqəti vəfər edən bir sira şeirləri respublikamızın bəzi qızet və jurnallarında işq üzü görüb. 2012-ci ildə Bakının "Adıloğlu" nəşriyyatı S. Səmədovun "Banzarsız ömrün salnaməsi" adlı şeirlər və xatirələr kitabını çapdan buraxıb. Aşağıda onun bir neçə şeirini oxuculara təqdim edirik.

YAVAS-YAVAŞ

Qış ötüşür, bəhar galır,
Yer oyanır yavaş-yavaş.
Günərötür, ay göddörlür,
İl dolanır yavaş-yavaş.

Qəməi qoyub intizarda,
Qəlbim gülür ilk baharda.
Sinayanlar məni darda
İndi anır, yavaş-yavaş.

Görən biza deyr nələr,
Bu yamaclar, bu dərələr?
Düz ilqrələr xatirələr
Məni danır yavaş-yavaş.

Yaşım üstə yaşı da gəlir,
Baş ağrar, saç tökürlür.
Ömür keçir, bel bükültür,
Qəlb də sanır yavaş-yavaş.

Gözəl, məni sal yadına,
Vermə qocalıq badına.
Deməsinlər eşq oduna,
Şair yanır yavaş-yavaş.

ТӘВИƏT VƏ MƏN

Tənəha dolanıram shəhli çəməndə,
Günəş də boylanır dağlar başından.
Çölləri bürüyən duman da, çən də,
Çəkilir dağlara, açılanda.

Bu sal qayaların, uca dağların
Əksilim birşənindən nə qar, nə duman.
Yaşıl ormanların, buz bulaqların
Seyrino dalma sən, baxıb uzaqdan.

Coban tütəyinin sehrlili səsi
Qarışır quşların şən nəğməsinə.
Dərəyə sützülən dağ şələsisi
Səs verir qəlbimin kövrək səsini.

Hər ağaç kölgəsi, her yaşıl yarpaq
Çağırıq, çağırıq məni qoynuna.
Nə qədər doğmasan, ey ana torpaq,
Mən sənə bağlıyam, bağlıyam səna.

BIR ÖMÜR YAŞADIM

Yazıb-yaratmağı peşə seçmişəm,
Doymadım seirdən, çirin qızıləndən.
Ömrüm bəls keçib, neynim əzəldən,
Qələmi olımdan atmamışam mən.

Bu yollar çox uzun, ömür-gün qısa,
Səksəni haqlaram mən yaza-yaza.
Sirdəşim qələmdir, yoldaşım əsa,
Yüzün mənzilinə çatmamışam mən.

Bahar da vurulub vüqrarlı dağa,
Güllü xalı sərib yala, yaylağā.
Həsrətlə baxıram tənəha bulağla,
Nə vaxtdır gözündən dadmamışam mən.

Hicran yollarında ağardı başım,
Arazdan o təyada bacım, qardaşım.
Bir deyil, beş deyil orda sirdəşim,
Oranı yad elə qatmamışam mən.

Bir ömür içində ömür yaşadım,
Gündüzü saxladım, gecəni atdım.
İmdada yetişdim, haraya çatdım,
Günah girdəbində batmamışam mən.

АГАЛҚУНАР ТІАЛАБЗАВА

Играми редакция! За Россиядян Красноярск шеңберда ківалахзатын, зи стхади зал «Самур» газетдин вири тилитар агақтарзала. Авайвал лутын, зун и газетдал, адан чиниз акътазавай макъалайлар гъейран я. Гъар гылера халқын тарихдикай, адетрикай, ацукын-къарағынкай, селли касарикай гылкынан цийн делилар чир жезва чаз. Риқиивай халқындың күлгүлтазавай газетди чаҳам дамақ кутазва. Им тек зи вать, Красноярсқда яшамиш жезвой шұдради лезгийрін фикірарни я.

Редакциядян ківалахдардай «Самур» халқындың тибунадыз элкүвьна. Ам чи руығынан ивирап хузым камаллувилин хазина, хайи чал вилин тухузый женчти я. Күнне ағзурралди къадим ва Чалан күльгөн къаттарик акътазавай гафар арадал хана. Вишералди лезги топонимиз баянтар гана. Газетди къадим девиррилай XX виши йисал

къевдалди халқ чапхунчийрикай хвейи шұдради къагъриманар винел акъудна, лезги тарихдик лайих-лу пай кутуна. «Самурди» икъван гагьди малум тушир вишералди халқындин месин эсәрар ківата. Ада датана жегыил къелемтүйиз күмек гана. Чаз лезги меҳъер, лезги дем, мелни ким вуч ятла дериндайды чирна. «Лезги адетар», «Чи хүррер», «Ким», «Чун» хүтнин рубрикайрык кваз чапдай акъудай макъалаяр авай тилиштар за бағы эмениньяр хизи хүзьва.

Ийкъара заа Интернетдай «Самур» газетдин ківалахдарар тир Седакъет Керимовади на Мұззәфөр Меликмәмирова 70 ағзұр Чалан улчмәдикай түкүлүннәвай «Лезги Чаланни азербайжан Чалан гафарған» чапдай акъуднавайда чир хъана. Им чи халқын тарихда лугуз тежедай къван чехи вакыя я. Им редакциядян чехи агалкүн я. За күн жуван ва Красноярсқдин лезгийрін Тіваршіләй тебрикзала, квезд мадни чехи агалкүннәр Талабзала.

Шамил ИСКЕНДЕРОВ,
Красноярск шеңбер

ДЕРБЕНТ ИЕР ЖЕЗВА

Алай йисан сентябрдин ваца 2000 йисан юбилей къейд авна кіланзай Дербент югъ-къандай иер жезва. Исятда шеңбер эцигүннин майдандыз элкүвьенва.

Күчеяр кыляй-кылди абад ийизва. Проспектриз цийи гүркем гузва. Вирина цыквер, тарар қазва, рекъера асфальт тазваза.

Дербент Россиядян тай авачир ва виридалайни къадим шеңберрикай я. Гъавияй ина юбилей вири улыкведин дөрежада, газф гүрлүз тухуда. Гъукуматди къабулнайвай къарадив къайдайвал, 2018-йисалди Дербент Россиядян виридалайни иер шеңберрикай сада, чехи туризмдин меркездиз элкүвьеда. Ина шумудни са мединиятдин дараматар, чқадин архитектурадив къайдай къақын къвалер, цийи карханаяр эзигина кардик кутада. Кыляй-кылди цийи инфраструктура арадал гъида.

Ватандын Чехи дәвиден 70 йисан юбилей къиле фейи юкүз Дербентде «Гъам چүгзәвай дидедин комплекс» ачухарна. И мярекатда вишералди

инсанри иштиракна. Гила ина яшамиш жезвай чара-чара халқын къагъри-манрин гүмбетарни эцигиз кіланза. Са гафуналди, къвердайвай иер жезвай Дербентди чаҳм дамах кутазва.

Тамилла БЕКЕРОВА,
муаллим
Дагъустан Республикадайн
Дербент шеңбер

ЧАЗ ХВЕШИ ХЪАНА

Играми редакция! Мұкквара заа Интернетдай «Лезги Чаланни азербайжан чалан гафарған» чапдай акъуднавайды, и кәбдин презентация тухаждай чир хъана. Авайвал лагъиятла, газф хвеши хъана заз. Им лугуз тежедай къван чехи вакыя я. «Самур» газетдин ківалахдардай газф зурба ківалах авуна. 70 ағзұр улчмәдикай гафарған акъудун гылкынан

Вахтуни вири
ківалахар чирда.
Лезги халқын
мисал

зегьмет алай кар я. Вильнюсдин лезгийрін тіварцелай за редакциядян ківалахдаррız разивал къалурзва.

За фагъумзавайвал, гила и кар давамарна «Азербайжан Чаланни лезги чалан гафарған» түкүлүннәвай хъсан жедай. Күннени и месладақай фагъум тавуна жеч. Югъя аюгъ хурайр хы, и мурадни кылиз акъатрай. Квезд и рекъяя агалкүннәр Талабзала.

Марат ГУЛЬИЕВ,
Вильнюс шеңбер

“САМУРДИН” МЕКТЕБ

Хана-хъянач күбзүл дидени жөгүл хва. Абур чин зөгьмет-дадли кыл хүзүй, рикл михы, заха инсанар тир. Писвалин пехилвал вүч заты яшә чиданир абуруз.

Къарилай са къуз диде месе гътнан. Адан гълалар къвердавай пис хуунхүү гададин рикл ишезвай. Гъйкъван алажхайтлани, гъхътин дарманар гайттлани адавай вичин диде къвачел ақылдариз жөзвичир. Гъавиий мес-лят гъун патал гада къунши хууре авай къузув лукъ-мандин къиль фена. Гададин гафариз яб гайди касди лагъана:

- Ви дидедиз тек са күнни күмекда. Сү-гүйрдин чигеди. А чиг йиса садра са цуккведал къватл же-да. Ингъе ам авай чидази акътун гъэр итимдин гъунар туш.

- Зун алахъда. А цукъ гына ава?

- Ангъе, ана сув аквазванин ваз? Гы сувин күлкүва, живерин къула, садраны муркадын къян тийдийд, хүбүтгүүн циклизни къацуу векъерив диганвай са гъвчечи түл ава. Акъван гъвчечи түл я хын, вавай жуван япунчидив ам чу-нуухариз жеда. Гы түлган юкъни-юкъва йиса садра аламатдин цукъ ахъя жеда. Адал къватл жөзвичир чигеди къенчайдин чандал ххина.

- Зун аниз фида, - лагъана гадади.

- Риклелай алудумир, аниз физвай рехъя четинди я. Юкъуз ракыни куз, ийфиз къяно атгүзвидай я.

Гада дукъмандиз сагърай лагъана сув галайнихъяр рекье гътнана. Рехъя гзраф яргыл тир. Алугразварай ракынинайни кларабра тлал твазвай йифен къяловай гада рекъвелай элгүзүрт хъянач. Вири гы къузыкка лагъайал хъяна. Живеринни муркадын къула къап-кацуу түл авай. Ингъе ина цуккведин гелни авачир. Гадади цукъ мус акътадын, адал чиг мус къватл жедатла лутгүз фикирзай. Ам япунчи гал-чукна чилел апукъна. Гы ик, са шумуд югъ алата.

Са экуннахъ гададиз чиликай хеччинавай аламатдин иервал авай лутгүз тежедай хъгин иер цукъ акуна.

Адан пешерал алай чигедин стадыр ракъянник цырцылар гузай. Гада кичлез-кичлез цуккведив агатна. Адал чигедин стадалар чилел авахъна терг хуункай кичле тир. Саддагъана гададин къвачел япунчидин ценинхъя гал-къана, цуккведал алай чиг чилел авахъна. Гададин вилер накъварив алдана. Ада гылыд авай шүшүндин амайни амачир са стадал чиг къватлана. Шүшүндин къумп гъалдана, къулухъ элкъвена.

Аялдин сүзайрин ван къvez эхиз ханач гададивай. Ада вичин гыйв шүшүндин къаб аялдин плузаррив агудна. Акваз-акваз аялдин чиниз ранг атана, адал чан хтана. Са герен-дилай къвачел къвагъана, налутгүду, месе авайди ам тушир.

Аялдин диде хвешила вучдатлани тийижиз амай. Ада лагъана:

- Вуна авур хъсанвал алщумдай тerez жеч и дүньяда. Вун паталда за вүч авуртлани тымил я. Зи къвал, зи

иогъ вири ваз къурбанд

хъурай.

Гада са затын къачун тавуна хэфиз акурла дишегълидивай эхиз хъанач:

- За ийфи-югъди ви ва ви хайибурун чандиз дуя ийида. Ви хъсанвал са мус ятгани жувахъ элкъ-веден.

Гададин чин чулав цифери къун-вай. Ам вичин дидедин къильив гыль ичилс хъфизвай.

Къвализ хтайдала гада вичин вилерин чалахъ хъянач. Адан дидеди гъенел сариз тъвал ягъзтай.

- Диде, зун ягъмлиш жөзвич хы? Вун хъсан хъваннаны? - гъайрана хвешила хци.

- Къе аламатдин са кар хъана, чан хва. Экуннахъ зи гыл гыз фис хън-вай. Азраилдин къвачерин ван галукийн зи япарихъ. Гъавиийл рекъкыдай-дай вилес мад гылера сала авай цуккверицай ни чүгваз клан хъана заз. Сала цуккверицай арада вилериз садраны такур иер са цукъ акуна заз. Ам атуз гыл фенач зи. Мет ягъана ни чүгугуна за. Цуккведал алай чиг плузар-рик галукуун кумазын зи вилериз экв, гылелир гүж хтана. Заз чиз вири а цуккведен аламат я.

Дидеди ам вичин къвализ тухвана. Месе гътнавай аялдин гыл акур гададиз адлан язух атана. Ам шем хыз цравай. «Жибинда и дердинин дар-ман аваз-аваз ам алдиз гүн тавуна гылкай акътади и къвайлай?», - лутгүз фикирзай гадади. Мутьку патахъяйни, вичин начагъ диде карагзай алдан вилерикай.

Max

**Илимдин къил
акыул я, акыулдин
къил - зөгъмет.**

**Лезги халкъдин
мисал**

КВЕЗ ЧИДАНИ?

Дегъ девирра хыз, исятдани лезги чилерал гыз тъялму ципицларни кълерецар жезва. Юкъван виш йисара Ирандин ва араб къвейттин савдагарри лезгийривай и майваэр генани пары къачудай. Виш йисар аллатнаватлани, чи ципицларни кълерецин къиметли сортар къахънавач. Агъадихъ чна абурун тъварар гузва.

Ципицлар: къереяр, мұғызуяр, ағъадаяр, цылған мумар, киимишар, дакұр ципицлар, къацуу ципицлар, бияндик ни къведай ципицлар, чұлабур, ириштаяр, чұлап ағъадаяр, гатунар, шамалгүяур, мұштетар, нар-маир, хатмияр, цуру ципицлар ма меб.

Кълерецар: ақлайар, экъстайяр, къвагъра күлупар, къабанар, къелечі хвирияр, бицекар, сакъяр, шукъвеңар, къулькүльар ва меб.

* * *

Дүньяда аламатдин тарар ава: виридалайни зурба тар - эвкалпнт (адан къакынвал 100-110 метрдив агады) Австралиядыа экъечизава; виридалайни къеви клаасдин тар (ракын тар ва я самшит) Къафъяздаа экъечизава; виридалайни къакын тар - секвойя Америкада ава, фан тарар Гындистандын Индонезияда, некъедин тар Бразилияда, къенфетрин тарар Гындистандын Японияда ва Китайды ава.

ЧИ БУБАЙРИ ЛАГЪНАЙ...

- Бубадин бармак вилера твамир.
- Уба течирдаз бубани чир жедач.
- Аялдиз вичин бубадлай зурба кас авач.
- Берекат бубадин, мариғат дидедин къвачихъ я.
- Бубадилай хай рахамир, хару яда.
- Дидедин чшараар веледи рехи ийида.
- Диде риклн экв, буба уймуырдин рекъл я.
- Бубади къилиз акъуд тавур кар хин хиве гътада.
- Буба хайиди, диде хайиди, къисмет гайиди я.
- Бубадин кар хтулрини штулри дава-марда.
- Бубадин рикл хтулди хъуда.
- Дидеди крат ийиз, бубади абуру къилиз акъудиз чирда.
- Дидедиз хин гъунар фад акваз кълан я, бубадиз гъар береда.
- Дидедин чимивал садавни гвайди туш

ЧИ АЯЛАР

РИКІЕЛ ХҮХ!

ГъикI пай жеда?

Лезги чала гаф гынжайриз пай хъунин къилин къайда сад я: къве ачухдан арадал алай ачуу тушир сес гүгүйнлий къвэзвай гынжадик акгада: а-еа; и-кван; ква-чу; а-къу-да ва меб.

И къайда, анжак чеб маса чалайр атайды шумуд гафна, гъамна гынжайриз пай хъуни къилди-къилдин гафар чеб-чипив чара ийзайла, вишил гъузчай: мес-с-ла гекъиг: ме-се-ла; къуръ-ан гекъиг: къу-ран (къур) (вечерен) лугъудай гафунин талукъилин падеждин форма).

Ачух сесинин гүгүйнлий къвэзвай ачуу туширди анжак къве дүншүшшда вичелай вилек квай ачухдан гынжадик акгада:

а) ачуу туширдалай гүгүйнлиз маса ачуу сес къеви тийизайла: фе-нач; пе-зе-вен; и-чер; бе-гъер ва меб;

б) вичелай гүгүйнлиз гафунин юкъва мадса ва къве ачуу туширди къвэзвайла: дер-ди; бел-ге; вах-це; баҳм-лу; гъалт-на ва меб.

Инал са къейд авуну къланза: гафунин эв-лими ачуу туширди вансуз гужлу сессерикай /кк/, /к/, /п/, /ч/ сад я хайттла, а сес вилек квай ват, гүтгүйнлай къвэзвай ачухдан гынжадик акгада: та-прак; къа-къра; ма-трос; къе-трэ; ва-ца ва меб. И кардин себебни ам я хын, вансуз гужлу сессерикай лезги чала я гынжадикрин, я гафарин эхирра менфят къачудача.

Təbrik edirik!

«ŞAHDAĞ» FUTBOL KLUBUNUN RƏHƏBƏRLİYİNƏ VƏ OYUNÇULARINA

Əziz dostlar! Sizi 65 illik yubileyiniz münasibətilə türkəndən təbrik edirik. 1950-ci ildə Qusar rayonunda yaradılmış «Şahdağ» futbol klubunun şanlı tarixi və gözəl anınları var. Ötən illər ərzində komanda dəfələrlə yüksək lıqaya qalxmış, oyunçular maraqlı və səriştəli oyunlarıyla seçilmişlər. Ümid edirik ki, «Şahdağ» futbol komandası yenidən Azərbaycanın yüksək lıqasına yüksələcək, daha böyük uğurlar qazanacaq və biziş heyəcanlı futbol sevincinərəq yaşadacaq. Komandanın bütün heyətinə can sağlığı, əsl idmançı inadı, qətiyyat və qələbə əzmi arzulayınp.

“Samur” qəzetinin redaksiya heyəti

КАК МАЛЫШ СПЛОТИЛ КУСАРЦЕВ

В середине апреля в социальных сетях появилась информация о том, что маленькому жителю города Кусары Асиму нужна помощь. Ребенок, которому чуть больше года, нуждается в срочном лечении. Но, необходимая для лечения малыша сумма неподъемна для родителей.

Узнав об этом руководство футбольного клуба «Шахдаг» во главе с Арастуном Ниiftibeyli решил провести акцию под названием «1 манат». Акция состоялась 25 апреля этого года на стадионе имени Шовкета Орудханова во время матча «Шахдаг» - «Зиря». У входа на стадион был установлен специальный ящик для сбора средств и все желающие могли принять участие в акции.

Глава ИВ Кусарского района Шайр Алхасов поддержал инициативу команды и также принял участие в акции.

Мы стали свидетелями того, как рядовые жители Кусаров приходили на стадион и пытались помочь в меру своих возможностей. Стоит отметить, что на тот матч по официальной версии на стадион пришли около 4000 болельщиков.

На лечение Асима Шахбалаева было собрано 2150 манат. Все деньги были переданы отцу малыша Орхану. После акции стало известно, что два наших земляка из Москвы готовы взять на себя все расходы за лечение и возможную операцию малыша.

10 мая Асимчик с мамой отправились в Москву. На данный момент ма-

лыш находится в одной из больниц столицы России и проходит лечение. Говорят, что горе объединяет. Я надеюсь, мы так же дружно и сплоченно отметим полное выздоровление Асима.

Рустам АЗИМОВ

ГАФАЛАГ

Сасу	- Чехи раб
Сахв	- алчуд хана чиляй фидай набатат
Семенчи	- семен балкіланар хувзвайди
Сент	- къакъанды авай
Синклил	- регъуль күн
Смытлар	- пурарал алай чүлар
Спира	- пурни
Сумра	- маска
Сульб	- нек гудай ківалин гъайван
Тарт	- еб авай гъерт
Тебин	- тухум, сихил
Тирф	- чурун майвайрин са жуыре
Ткъяр	- дарман квай хъчар
Тукъ	- векын жуыре
Туратар	- хашлав
Түнгі	- хивен кlap
Тілака	- гъасар
Тілги	- гъайвандин күоф
Фартар	- циришлар
Фаф	- свас
Хшка	- викегель
Хъиф	- пириш

DÜZƏLİŞ

2011-ci ildə işiq üzü görmüş “Küləp, küləvəyir Qusar, qusarlılar” adlı 700 səhifəlik ensiklopedik toplumun 223-cü səhifisində bir şəkil və onun altında “Düzətərili Əliverdiyev Carulla Ləbib oğlunun rayon maarrifin inkişafında rolü olmuşdur” sözləri verilmişdir. Texniki sohv üzündən Carulla Əliverdiyevin şəkilinin yerində tanınmış partiya-sovet işçisi Kamil Yusuf oğlu Yaqubovun şəkilini getmişdir. Bunun K.Yaqubovun oğlu Rafiq Yaqubov redaksiyamızda gələrək bildirdikdə qəzətizimiz 30 iyul 2011-ci il tarixli sayında Kamil Yusuf oğlu Yaqubov haqqında “O, vicdanlılıq nümunəsi id” adlı öncək çap etmişik.

Bu günlərdə Rafiq Yaqubov yenidən redaksiyamızda gələrək şəkillə bağlı qəzətdə tələb etmişdir. Bunu nəzərə alaraq, texniki sohvə görə R.Yaqubovun tür istəyirik.

«Qusar, qusarlılar» kitabının müəllifi Sədaqət KƏRİMÖVA

Са шумуд чалал рахада

Европадын Къүгъунрихъ авсиятда Азербайджанда маҳсус информasiyadının malumatdin merkez aradal гъида. Адан операторри Европадын Къүгъунрин iштиракчىйиз ва мутъманриз мярекатдыхъ галаз алакъалу тир вири малумatpar гуда. Абур са шумуд чалал – инглизис, урус, француз, немец ва маса чалалар рахада. Малумatpar къаучуз къымек гудай къылда номер – «109» кардик кутада. Цийи меркеz и йикъара ачухарда. И кар патал гъазурviler акунва.

ВНИМАНИЮ ЧИТАТЕЛЕЙ!

В районах республики на газету “Самур” можно подписаться коллективно и индивидуально в любое время.

Годовая подписка составляет 15 манатов.

Справки по телефону: 432-92-17

SAMUR

Baş redaktor
Sədaqət KƏRİMÖVA

Redaksiyanın ünvanı: AZ 1073 Bakı, Mətbuat, prospekti, “Azərbaycan” nəşriyyatı, 3-cü mərtəbə, 101-ci otaq.
www.samurpress.net
www.sedagetkerimova.com
e-mail:sedagetkerimova@gmail.com

Hesab nömrəsi
26223080000
“Kapital bank”的 1 saylı
Yasamal filialı
kod 200037
VÖEN 130024708

Qəzet Azərbaycan
Respublikasının Mətbuat və
İnformasiya Nazirliyində
qeydə alınıb.
Qeydiyyat nömrəsi - 78

İndeks: 5581
Sifariş: 1684
Tiraj: 2000
Tel: (012)432-92-17

“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunmuşdur